

Nevládní neziskové organizace pro HEN

3. přednáška, 3. 10. 2011

Právní formy:

Občanské sdružení,

Obecně prospěšná společnost,

Nadace

Postup zakládání

Historický vývoj od 1990

- před rokem 1989 systematické potlačování
- první počin – zákon o sdružování občanů 83/90
- zákon o svobodě náboženské víry 308/91
- **nadace**–pův. ustanovení hosp. zákoníku upraveno s novelou občana 1990
  - ↳ Umožnění vykonávat kde co - vedlo často k prohospodaření jmění
- novela 227/97 zpřísnění podm., obligator. výše ZM, přeregistace
  - ↳ pokles počtu z 5.229 na 250 (+ 550 nadač. fondů)
  - ↳ novela 210/2002 Sb. , novela 2010
- nový subjekt „**Obecně prospěšná společnost**“ 248/95
- drobná novelizace 2002, 2010

Občanské sdružení

Zákon 83/90 Sb., o sdružování občanů

- ▶ občané mají právo se sdružovat bez povolení státního orgánu
- ▶ o.s. je samostatnou právnickou osobou
- ▶ registrace Ministerstvo vnitra, IČO od ČSU
- ▶ návrh na registraci nejméně tříčlenný výbor

Občanské sdružení - založení

 Sdružení * registrací, návrh na registraci 3, jeden více 18

 K návrhu připojují **stanovy** ve dvojím vyhotovení:

 a) Název sdružení

 b) Sídlo

 c) Cíl činnosti

 d) Orgány, způs. jejich ustanovení

 e) Ustanovení o organizačních jednotkách

 f) Zásady hospodaření

 Zánik sdružení: dobrovolným rozhodnutím, pravomocným rozhodnutím

Občanské sdružení – problémy úpravy

- zákon je příliš obecný – nízká transparentnost

- negativní vymezení působnosti

Výslovně vyloučeno pouze sdružování v politických stranách a hnutích, církvích a náboženských společnostech, výdělečné činnosti a zajištění urč. povolání – možnost zneužití.

- chybí zajištění práv třetích osob

Ze sdružení může každý vystoupit a neručí za závazky sdružení

- neúplná úprava zániku sdružení

Občanské sdružení

– návrh zákona o spolcích

Zamítnut 2000

Návrh se snažil vyjasnit pozici spolku jako specifického subjektu práva korporálního typu, zakládaného k realizaci práva spolčovacího jako politického práva zakotveného v listině základních práv a svobod.

Pojem spolek měl být do budoucna používán pro všechny soubory osob - společnosti, svazy, nutí, kluby, jiná občanská sdružení, odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, které mají právní subjektivitu.

➡ rejstřík spolků

➡ zpřísnění požadavků na obsah stanov

➡ povinnost vypracovat výroční zprávu

➡ změna koncepce o spolcích s mezinárodním prvkem

Občanská sdružení – aktuální diskuse

 vymezení veřejné prospěšnosti

 rekodifikace Občanského zákoníku

Současný návrh nového občanského zákoníku, zpracovaný rekodifikační komisí pod vedením prof. Karla Eliáše, byl připraven na základě rozhodnutí vlády z roku 1999...

Jiří Pospíšil: Chtěl bych prosadit nový občanský zákoník

18.05.2010, Právo

Na jakou problematiku byste se chtěl v Poslanecké sněmovně zaměřit?

Celých osm let v Poslanecké sněmovně se věnuji reformě justice. Jako ministr spravedlnosti jsem prosadil desítky nových právních předpisů, například nový trestní zákoník. Budu-li zvolen poslancem, rád bych se i nadále věnoval justiční reformě. Především bych chtěl prosadit nový občanský zákoník. Po zkušenostech z vedení právnické fakulty bych se však také rád zaměřil na otázky spojené s reformou vysokého školství.

Občanská sdružení – aktuální diskuse

- ▣ **Veřejná prospěšnost** § 121 - § 122
- ▣ **Spolky** § 178 - § 264 (alespoň tři osoby vedené společným zájmem)
- ▣ **Fundace** - § 268 - § 352 (majetek vyčleněný k určitému účelu)
- ▣ **Ústavy** § 353 - § 360 (k poskytování společensky - např. muzea, či hospodářsky užitečných činností)
- ▣ **Svěřenecký fond** § 1215 - § 1239 (veřejně prospěšný anebo soukromý k prospěchu určité osoby nebo na její památku)

Obecně prospěšná společnost

248/95, novela 2010

- o.p.s. je PO

poskytuje **veřejně prospěšné služby** za předem stanovených, stejných podmínek pro všechny uživatele,

její **hospodářský výsledek** nesmí být rozdělen mezi zakladatele

- **Založení:** zakládací listinou, zakládací smlouvou

- Název, sídlo a IČO/RČ zakladatele

- Název a sídlo OPS

- Druh obecně prospěšných služeb

- Podmínky poskytování

- Dobu, na kterou se zřizuje

- Identifikaci členů správní rady a dozorčí rady

- Hodnotu a označení majetkových vkladů

- Způsob zveřejňování výroční zprávy

Obecně prospěšná společnost - vznik

- dnem zápisu do rejstříku OPS
- návrh musí být podán do 90 dnů od založení

Zánik, likvidace

- zánik dnem výmazu
- zániku předchází zrušení s likvidací nebo bez likvidace

Obecně prospěšná společnost - orgány

- Správní rada
- Ředitel
- Dozorčí rada (doplňkové příjmy, nebo přes 3 000 000)

OPS - hospodaření

- možnost doplňkové činnosti, nesmí ohrozit kvalitu hlavní
- nesmí se účastnit podnikání jiných osob
- hospodářský výsledek po zdanění převádí do rezervního fondu
- podvojně účto – pokud doplňková činnost či nad 3 000 000 Kč
- povinná výroční práva a obsah

Nadace, nadační fondy

227/97 o nadacích a nadačních fondech, novela 210/2002 Sb

- **účelová sdružení majetku** pro dosahování obecně prospěšných cílů

! Nadace používá k dosahování účelu, pro který byla zřízena, výnosů z nadačního jmění a ostatní majetek nadace

x Nadační fond používá k dosahování účelu, pro který byl zřízen, všechny svůj majetek

- Nadační příspěvky

Nadace – zřízení, vznik, zrušení, zánik

- **Zřizuje** se písemnou smlouvou – nadační listina
- Celková hodnota **nadačního jmění** nesmí být nižší než 500.000 Kč
- **Statut**
- Vzniká dnem zápisu do nadačního rejstříku

Podává zřizovatel

Přikládá se nadační listina, doklad o splacení peněžitého vkladu, u nadací doklad o zřízení zvláštního účtu, na něj bude vklad uložen

- Zaniká ke dni výmazu z rejstříku – předchází zrušení:

Dosažením účelu zřízení, sloučením, rozhodnutím soudu, prohlášením konkursu

Nadace, nadační fondy – orgány

- Správní rada
- Dozorčí rada

+ Kancelář:

ředitel, zaměstnanci, dobrovolníci

Nadace, nadační fondy–použití majetku

- pouze za účelem a v souladu s podmínkami uvedenými v nadační listině, statutu
- oddělená evidence nákladů a nadačních příspěvků
- nesmí vlastním jménem podnikat (s výjimkou def. zákonem)
- Nadační jmění je nezcizitelné, pokud je tak stanoveno zřizovatelem. V ostatních případech s ním lze disponovat, avšak pouze v souladu s cílem nadace a s péčí řádného hospodáře
- Peněžní prostředky na zvláštní účet, nebo „bezpečné cenné papíry“
- Nadační jmění nesmí klesnout pod 500.000 Kč

Nadace, nadační fondy – kontrola

- audit – nad 3.000.000 Kč
- výroční zpráva

Nadace, nadační fondy – novela 2002

- výslovně umožňuje navyšovat nadační jmění – nadačním darem, rozhodnutím správní rady
- Skladbu nadačního jmění lze zhodnocovat–rozšiřování možností invest
- Součástí auditu stanovení tržní hodnoty nadačního jmění
- Posílení odp. SR – řádný hospodář
- Konflikt zájmů – SR zákaz členství zaměstnanců i osob blízkých
- Vyloučení možnosti úplatného nabytí majetkové účasti v jiných, pouze a.s. v rozsahu stanoveném zákonem a založení ops
- Důvodem k zrušení také neposkytování grantů

Nadace, nadační fondy – novela 2010

Novela zákona umožní lepší transparentnost nadačního sektoru a zvýší efektivitu jeho fungování tím, že výslovně odděluje vlastní programy nadací a nadačních fondů od správních nákladů těchto společností.